
Cerintele Celui de al Treilea Pachet Legislativ pentru Energie

De ce si cum?

De ce a fost necesara reforma?

- Separarea zonelor de concurenta de cele de tip monopol natural;
 - Realizarea pietelor interne de energie – deci aceleasi reguli in toate Statele Membre – pachete legislative la nivel de UE;
 - Necesitatea de reglementari unitare, deci entitati europene comune pentru coordonarea celor statale.
-

Cum?

- Despartirea efectiva a intereselor productiei si furnizarii de energie de interesele retelelor.
- Cresterea transparentei pietelor *en detail* si intarirea regulilor de protectie a consumatorilor.
- Promovarea unei supravegheri mai eficiente de catre “cainii de paza” independenti ai pietei, in persoana autoritatilor nationale **independente** de reglementare.
- Stabilirea unei Agentii de Cooperare a Reglementatorilor de Energie (ACER) pentru a asigura o cooperare eficienta intre reglementatorii nationali si pentru luarea deciziilor in chestiuni legate de problemele transfrontaliere.
- O mai buna colaborare intre operatorii nationali ai retelelor in probleme transfrontaliere si de investitii prin infiintarea unor asociatii ca ENTSO-E si ENTSO-G. Esential aici este cooperarea pentru dezvoltarea unor coduri tehnice si comerciale comune.

Acte normative

- Directiva 2009/72/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă a energiei electrice și de abrogare a Directivei 2003/54/CE;
- Directiva 2009/73 a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale și de abrogare a Directivei 2003/55/CE;
- Regulamentul (CE) nr. 713/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 de instituire a Agenției pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei;
- Regulamentul (CE) nr. 714/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 privind condițiile de acces la rețea pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1228/2003
- Regulamentul (CE) nr. 715/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 privind condițiile de acces la rețelele pentru transportul gazelor naturale și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1775/2005.

Dificultati?

- Rezistenta unor SM de a renunta la campionii nationali si europeni;
- Procesul de despartire a sectoarelor comerciale si de transport si de desemnare a operatorilor de transport si sistem este un process dificil;
- In unele State Membre mai exista controverse in legatura cu asigurarea *de facto* a independentiei reglementatorilor nationali;
- Controversele legate de conditiile in care vor putea lucra companiile externe Uniunii in piata interna;
- Intarzieri in interconectarea fizica (5% fata de asteptatul 12% in 2011);
- Prioritati finantate de UE in interconexiuni (in UE si cu tarile de granita, ex R. Moldova);
- Noua situatie generata de principala sursa de gaze din afara UE.

Tendinte si posibile solutii

- Decizia “non-nuclear” a Germaniei – efecte adverse + asupra pietei de gaze.
 - Noile probleme pot modifica deciziile legate de terminalele de LNG si noile gazoducte (South Stream).
 - Necesitatea unor interconexiuni puternice, inclusiv cu tari nemembre (nordul Africii, inelul mediteranian, Marea Nordului).
 - Revizuirea (in jos) – inclusiv in Romania - a sprijinului pentru RE.
 - Uniformizarea instrumentelor de sprijin RE?
 - Tinte nationale sau comune UE?
-

Deci

- Modelul propus poarta cu sine avantaje:
 - puterea de a alege a consumatorului
 - exploatarea potentialului concurential
 - intarirea statutului de independenta a reglementatorilor nationali si a operatorilor de retea
 - dezvoltarea unor burse specifice
 - In opozitie - riscuri si dificultati:
 - impactul pietei interne de energie asupra mediului
 - efect advers asupra pretului
 - retineri suplimentare in privinta tehnologiilor nucleare si a celor de exploatare a surselor RE
 - Solutiile trebuie cautate la nivelul Uniunii, dar si la nivel national
-

Liberalizarea pretului la energie si efectele sociale

De ce si cum?

Istorie

- Avantajele preconizate la nivelul Uniunii nu functioneaza la fel in toate Statele Membre – istorii diferite
 - Folosirea sectorului energiei (electricitate si gaze naturale) drept instrument pentru diminuarea tensiunilor sociale;
 - Reglementare rigida a pietelor + distorsiuni majore ale acestora
 - Instrumente neadecvate: subventii netintite, subventii incrucisate intre sectorul industrial si cel casnic, liberalizari partiale care au permis fenomenul contractelor bilaterale pe termen lung cu intermediari preferentiali, care au „inghetat” segmente importante ale pietei, mentinerea artificiala a unor costuri, chiar supracompensarea in domeniul surselor regenerabile
 - Efecte adverse: decapitalizarea companiilor, prin reducerea fortata a unor cheltuielilor normale de intretinere si – mai ales – blocarea investitiilor noi, dar si asupra consumatorilor de orice fel.
-

Solutie si efecte

- Piata trebuie liberalizata, iar acolo unde consumatorii casnici nu sunt in stare sa-si asigure un serviciu decent in privinta alimentarii cu energie, sa fie ajutati.
 - Efecte: - concurenta reala ar duce la o selectie naturala a companiilor eficiente;
 - exista o imbatranire accentuata a echipamentelor, acestea avand performante scazute si ducand la costuri mari de productie, deci inlocuire;
 - semnalul unui pret nedistorsionat pe piata ar promova proiecte de eficienta energetica;
 - scaderea consumului - datorat in mod special declinului industrial al tarii si nu utilizarii corespunzatoare a energiei - duce la o apreciere incorecta a potentialului de eficientizare energetica.
-

Problema consumatorilor vulnerabili

- Protecția socială: ansamblul de **masuri și acțiuni** care au ca scop asigurarea unui anumit nivel de bunăstare și securitate socială pentru întreaga populație, dar în mod deosebit pentru anumite grupuri sociale
 - **Trepiedul** obiectivelor serviciului de interes general este compus din:
 - **garantarea dreptului** fiecărui cetățean la bunuri și servicii fundamentale (sănătate, educație, securitate, energie, mediu curat etc.);
 - construcția **coeziunii economice, sociale și teritoriale** prin promovarea interesului general al comunității;
 - **raspuns la esecurile pieței**, în interesul generațiilor actuale și viitoare pt dezvoltare sustenabilă/durabilă.
-

Ce presupune asta?

- 1) o posibilitate **fizica** (legatura la o retea de alimentare cu energie electrica, gaze, caldura sau accesul nediscriminatoriu la o piata a carbunelui, lemnelor de foc, produse petroliere etc.) si
- 2) o posibilitate **financiara** de a acoperi costul acestui serviciu.

Daca accesul fizic este deja realizat, exista in schimb un numar de consumatori care nu pot suporta costul serviciului din diverse motive, iar acestia sunt **consumatorii vulnerabili**.

Energy poverty

- Prin **saracie** se intelege starea unei persoane/familii/grup/comunitati manifestata prin lipsa resurselor strict necesare cumpararii bunurilor si serviciilor considerate a asigura **nivelul minim de trai** intr-o perioada anumita de timp, *raportata la conditiile socio-economice ale societatii*.
 - Din aceasta definitie apar si notiunile de „fuel poverty” (saracie fata de necesarul de combustibil) si „energy poverty” (saracie de energie) in spatiul anglo-saxon, respectiv, „précarité énergétique” in spatiul francez.
 - Liberalizarea preturilor la energie electrica si gaze naturale in Romania obliga la **regandirea sistemului de ajutor social** care e nevoie sa introduca prevederi speciale de protectie sociala consumatorilor considerati **vulnerabili**
-

Efecte sociale

- După graficul de liberalizare agreed cu CE, creșterea prețului energiei este mai mare decât cea a indicatorului agregat de prețuri => sărăcia energetică se va răspândi probabil mai rapid decât celelalte tipuri de sărăcie, iar numărul gospodăriilor aflate în această situație crește.
 - Rezultat: - În anul 2013, o creștere cu 30% a numărului de beneficiari, de la 214.000 cât era în 2012, la 279.000 familii.
 - - În anul 2014 se preconizează o creștere a numărului de beneficiari cu încă 10%, ajungând la cca. 307.000 familii.
-

Ce trebuie facut?

- Necesitatea de a revedea sistemul de ajutoare sociale specifice acestui tip de saracie. Proiectele WB si UNDP.
 - Eficientizarea utilizarii energiei la acesti consumatori vulnerabili si
 - Revizuirea sistemelor de alimentare cu caldura si intarirea puterii financiare a localitatilor pentru o participare compensatorie la ajutarea acestui tip de consumatori.
 - Metodologii de apreciere corecta a saraciei energetice si de dimensionare corecta a necesarului de ajutoare sociale. Aceasta ar trebui sa scoata in evidenta legatura dintre avantajele investitiilor in modernizarea cladirilor/apartamentelor si bugetul pentru ajutoare, respectiv cel pentru sanatate.
-